

Навчальна дисципліна «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Нормативна дисципліна: професійної підготовки.

Циклова комісія: загальної підготовки

Викладач(і): Власова Тетяна Анатоліївна.

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Вивчається: у 4 семестрі (другий курс)

Обсяг: 90 годин, із них аудиторних занять — 36, самостійної роботи студентів — 54.

Підсумкова форма контролю: залік

Консультації: здійснюються викладачем впродовж семестру згідно з розкладом

Навчальна програма передбачає міждисциплінарний зв'язок із такими дисциплінами, як «Основи філософських знань» (ЗП-02), «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» (ЗП-03), «Українська мова за професійним спрямуванням» (ЗП-04), «Історія дизайну» (ЗП-06), «Історія мистецтва і архітектури» (ЗП-07).

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Мета дисципліни передбачає формування у студентів навичок та вмій самостійного осмислення закономірностей історичного та культурного розвитку, досягнення наступності в історичній освіті та національно-культурному вихованні на етапі вищої школи порівняно з загальноосвітньою школою.

Завдання дисципліни:

- 1) розкриття смислу людської діяльності, показ гуманістичних цінностей, наслідків цієї діяльності в історичному минулому і на сучасному етапі;
- 2) засвоєння студентами основних аспектів політичного та культурного розвитку України з стародавніх часів і до сучасності;
- 3) вивчення суспільного ладу та політичних систем, розвитку культури на різних етапах розвитку української державності;
- 4) формування патріотизму, розвиток національної самосвідомості, поваги до власної історії та культури;
- 6) формування у студентів пізнавальної творчості, формування наукового світогляду, що забезпечує пріоритет людини та її цінностей над засобами діяльності і витратами;
- 7) формування громадянської позиції шляхом засвоєння основних моральних норм і принципів життєдіяльності суспільства;
- 8) навчання практичних навичок роботи з історичними джерелами, пам'ятками культури і науковою літературою.

Основні компетентності та результати навчання

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	РН2. Діяти на основі етичних принципів, правових і безпекових норм у професійній діяльності з урахуванням культурних, релігійних, етнічних відмінностей та національних особливостей

Компетентності	Результати навчання
ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	

Тематика та види навчальних занять

Аудиторні заняття складаються з 26 лекційних годин та 10 практичних.

№	Вид заняття	Тема заняття	К-сть годин	РН за ОП
<i>Модуль 1. Україна від давніх часів до початку XX ст.</i>				
1	лекція	Стародавня доба в історії України [1, с. 1119; 2, с. 417; 3, с. 928; 5, с. 847] 1. Формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства 2. Іраномовні племена на українських землях: киммерійці, скіфи, сармати 3. Античні міста-держави Північного Причорномор'я 4. Давні слов'яни: етногенез, розселення, культура	2	РН2
2	лекція	Київська Русь. Галицько-Волинська держава [1, с. 2029; 2, с. 1830; 3, с. 3360; 5, с. 4887] 1. Становлення Київської держави: політика перших князів 2. Прийняття християнства. Піднесення Київської Русі 3. Державний устрій і соціально-економічний розвиток 4. Політична роздробленість Київської Русі 5. Культура періоду Київської Русі та Галицько-Волинської держави	2	РН2
3	лекція	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої [1, с. 3037; 2, с. 3140; 3, с. 6587; 5, с. 88116] 1. Інкорпорація українських земель до складу Великого князівства Литовського 2. Від Литовсько-Руської до Польсько-Литовської держави 3. Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ 4. Культура ренесансу на українських землях	2	РН2
4	практика	Стародавня доба в історії України. Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі	2	РН2

№	Вид заняття	Тема заняття	К-сть годин	РН за ОП
		Посполитої		
5	лекція	Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького (16481657 рр.). «Руїна» [1, с. 3852; 3, с. 92111; 5, с. 117157] 1. Національно-визвольна боротьба під проводом Б. Хмельницького: причини, перебіг, наслідки 2. Розбудова козацької держави. Зовнішня політика Б. Хмельницького 3. Гетьманщина в період «Руїни»	2	РН2
6	лекція	Українські землі наприкінці ХVІІХVІІІ ст. [2, с. 4153; 3, с. 115132; 5, с. 158180] 1. Гетьманування Івана Мазепи 2. Обмеження та ліквідація автономії Гетьманщини. Зруйнування Запорізької Січі 3. Гайдамацький рух. Коліївщина. 4. Українська культура доби козацького бароко	2	РН2
7	лекція	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій в ХІХ ст. [1, с. 5370; 2, с. 5468; с. 137156; 5, с. 181216] 1. Українські землі у складі Російської імперії: адміністративний поділ та політичний розвиток 2. Приєднання західноукраїнських земель до складу монархії Габсбургів 3. Українське національне відродження	2	РН2
8	практика	Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького (16481657 рр.). «Руїна». Українські землі наприкінці ХVІІХVІІІ ст. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій в ХІХ ст.	2	РН2
<i>Модуль 2. Україна від початку ХХ ст. до сьогодення</i>				
9	лекція	Україна на початку ХХ ст. [3, с. 161176; 5, с. 217257] 1. Українські землі у складі Російської імперії на початку ХХ ст. 2. Західноукраїнські землі на початку ХХ ст. 3. Україна в Першій світовій війні 4. Розвиток культури початку ХХ ст.	2	РН2
10	лекція	Українська революція 19171921 рр. [1, с. 7182; 3, с. 180207; 5, с. 258309] 1. Утворення Української Народної Республіки. Боротьба українського народу проти російсько-більшовицької агресії 2. Українська держава гетьмана П. Скоропадського 3. Директорія Української Народної Республіки 4. Західноукраїнська Народна Республіка 5. Культура Україна 19171921 рр.	2	РН2
11	лекція	Українські землі у міжвоєнний період [1, с. 8397; 2, с. 6978; 3, с. 211227; 5, с. 310360] 1. Україна в умовах більшовицького тоталітарного режиму (19211939 р.) 2. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами	2	РН2

№	Вид заняття	Тема заняття	К-сть годин	РН за ОП
		3. Особливості української культури міжвоєнного періоду		
12	практика	Україна на початку ХХ ст. Українська революція 1917-1921 рр. Українські землі у міжвоєнний період	2	РН2
13	лекція	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) [1, с. 98111; 3, с. 232247; 5, с. 361384] 1. Початок Другої світової війни. Німецько-Радянський альянс і приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР 2. Напад нацистської Німеччини на СРСР та окупація України. Акт відновлення Української держави 3. Нацистський окупаційний режим і рух Опору в Україні 4. Визволення України. Наслідки війни для України 5. Культура України періоду Другої світової війни	2	РН2
14	лекція	Післявоєнна відбудова та розвиток України в умовах лібералізації суспільства (1945-1964 рр.) [1, с. 112124; 3, с. 251262; 4, с. 1175; 5, с. 385402] 1. Повоєнний сталінський режим та відбудова народного господарства 2. Радянізація Західної України 3. Україні в умовах «хрущовської відлиги» (1953-1964 рр.) 4. Культура України періоду післявоєнної відбудови та періоду відлиги	2	РН2
15	лекція	Україна у період кризи Радянської системи [3, с. 266277; 4, с. 76115; 5, с. 403416] 1. Епоха «розвинутого соціалізму» 2. Дисидентський рух 3. Перебудова в СРСР 4. Розвиток культури періоду кризи Радянської системи	2	РН2
16	практика	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.). Післявоєнна відбудова та розвиток України в умовах лібералізації суспільства (1945-1964 рр.). Україна у період кризи Радянської системи	2	РН2
17	лекція	Україна в умовах незалежності [1, с. 125133; 3, с. 281295; 4, с. 116193; 5, с. 417440] 1. Проголошення незалежності України 2. Здобутки та проблеми розбудови Української держави (1991-2013 рр.) 3. Революція Гідності 4. Культура України на зламі ХХХХІ ст.	2	РН2
18	практика	Залікове заняття	2	РН2

Критерії оцінювання поточних та підсумкових робіт із теоретичних питань

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
Відмінно	A	4,6-5,0	Суть питання розкрита повністю. Відповідь логічна і послідовна, проілюстрована необхідними прикладами. Здобувач демонструє високі знання понятійного апарату, вільно орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. Вміє аргументувати судження, демонструє розвинені аналітичні навички
Добре	B	4,1-4,5	Суть питання розкрита майже повністю. Відповідь логічна і послідовна, але наведені приклади співвідносяться з викладеною теорією не в повному обсязі. Здобувач демонструє достатньо високі знання понятійного апарату, добре орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В більшості випадків аргументує судження, демонструє розвинені аналітичні навички
Добре	C	3,6-4,0	Основна суть питання розкрита, але є певні неточності та невідповідності. Відповідь здебільшого логічна і послідовна, але наведені приклади співвідносяться з викладеною теорією не в повному обсязі. Здобувач демонструє знання понятійного апарату на рівні вище середнього, в цілому орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В більшості випадків аргументує судження, демонструє достатньо розвинені аналітичні навички
Задовільно	D	3,1-3,5	Суть питання розкрита наполовину, є неточності та невідповідності. У відповіді спостерігаються логічні прогалини, непослідовність викладу матеріалу, мала кількість прикладів. Здобувач демонструє знання понятійного апарату на середньому рівні, не дуже добре орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В багатьох випадках аргументація суджень достатньо слабка, аналітичні навички здобувача розвинені посередньо
Задовільно	E	2,6-3,0	Суть питання розкрита частково, багато неточностей та невідповідностей. У відповіді спостерігаються виразні логічні прогалини, непослідовність викладу матеріалу, відсутність прикладів. Здобувач демонструє знання понятійного апарату на середньому рівні, слабо орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В більшості випадків аргументація суджень достатньо слабка, аналітичні навички здобувача розвинені

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
			посередньо
Незадовільно	FX	2,1-2,5	Суть питання фактично не розкрита, багато помилок і невідповідностей. Відповідь нелогічна і непослідовна, приклади відсутні. Здобувач демонструє низький рівень знань понятійного апарату, погано орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. Не може аргументувати висловлені судження, аналітичні навички нерозвинені
Незадовільно	F	≤2,0	Відповідь відсутня

Критерії оцінювання поточних та підсумкових робіт із практичних завдань

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
Відмінно	A	4,6-5,0	Завдання виконане без помилок і в повному обсязі. Здобувач проявляє глибоке розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє високий рівень аналітичних навичок
Добре	B	4,1-4,5	Завдання виконане з незначною кількістю неточностей і в повному обсязі. Здобувач проявляє достатньо глибоке розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє вищий за середній рівень аналітичних навичок
Добре	C	3,6-4,0	Завдання виконане з певною кількістю помилок чи неточностей і майже в повному обсязі. Здобувач проявляє достатньо глибоке розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє вищий за середній рівень аналітичних навичок
Задовільно	D	3,1-3,5	Завдання виконане з певними помилками та не менш ніж наполовину. Здобувач проявляє достатнє розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє середній рівень аналітичних навичок
Задовільно	E	2,6-3,0	Завдання виконане з певними помилками і лише частково. Здобувач проявляє посереднє розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє середній рівень аналітичних навичок
Незадовільно	FX	2,1-2,5	Завдання виконане з помилками та менш ніж наполовину. Здобувач демонструє погане розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє низький рівень аналітичних навичок
Незадовільно	F	≤2,0	Завдання не виконане

Розподіл самостійної роботи

№	Зміст роботи	Кількість годин
1	Підготовка з теоретичних питань занять	13
2	Підготовка до практичних (лабораторних, семінарських) занять	12
3	Індивідуальна робота (виконання проекту)	9
4	Підготовка до заліку	20
	Разом	54

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТУРАТУРА

1. Бідзіля П. О., Дідик С. С., Касаткіна К. А. Історія та культура України: Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. 156 с.
2. Букач В. М. Історія української культури: Посібник. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
3. Історія та культура України: Навчально-методичний посібник / За ред. В. С. Бліхара. Львів: Арал, 2018. 480 с.
4. Кондратюк К., Качмар В. Новітня історія України (1945-2020 роки): Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 212 с.
5. Танцюра В. І., Куліш С. М., Пересада О. О. Історія України: Навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. Історія України. Київ: Академія, 2023. 560 с.
2. Греченко В. А. Історія та культура України: Підручник. Харків: ХНУВС, 2017. 440 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 408 с.
4. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Історія та культура України: Навчальний посібник. Харків: ХНУВС, 2017. 108 с.
5. Дмитренко В. А., Дмитренко В. І. Історія української культури: Від найдавніших часів до середини XVII століття: Навчально-методичний посібник. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. 136 с.
6. Іваненко В. В., Кривчик Г. Г. Історія і культура України: Підручник. Дніпро: ДНУ ім. Олесья Гончара, 2016. 206 с.
7. Історія України: Підручник / За ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
8. Крип'якевич І. Коротка історія України. К.: Центр учбової літератури, 2022. 94 с.
9. Лозовий В. О. Українська культура. Київ: Право, 2021. 400 с.
10. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України. Київ: Кліо, 2022. 688 с.
11. Павлова О. Ю. Історія української культури. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 340 с.
12. Пальм Н. Д., Гетало Т. Є. Історія української культури: Навчальний посібник. Харків: ХНЕУ, 2013. 296 с.
13. Передерій І. Г., Тевікова О. В., Нарядько А. В. Історія української культури: Навчальний посібник. Полтава: ПНТУ, 2015. 274 с.
14. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2023. 512 с.
15. Пономарьов А. Українці: Народні вірування, повір'я, демонологія. Київ: Сварог, 2020. 640 с.
16. Сабадаш Ю. С., Нікольченко Ю. М., Дабло Л. Г. Історія української культури: Курс лекцій. Київ: Ліра-К, 2021. 230 с.

17. Тетарчук І., Дяків Т. Історія України: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 188 с.
18. Ткач М. М. Українська звичаєва культура. Київ: Ліра-К, 2021. 592 с.
19. Файзулін Я. Історія. UA: постаті, факти, версії. Київ: Комора, 2021. 560 с.
20. Федака С. Історія України у датах і подіях. Київ: Український пріоритет, 2018. 368 с.